

הטרונורמה וחריגות

רציונאל

נרצה להתעסק עם החניכות במושג הטרונורמה ובחריגות בחברה. להצליח להבין איך הטרונורמה משפיעה עלינו, מתי אנחנו חלק ממנה ומזדהות איתה ומתי היא מקשה עלינו ופוגעת בנו.

מטרות

- החניכות יבחנו את הנורמות הסטרייטיות ויבקרו אותן
- החניכות יבחנו איפה הנורמות האלו פוגשות אותן בחיים האישיים שלהן
- החניכות ידברו על חריגות, ויתעסקו במשמעות של זה על החיים שלהן

מתווה וחלוקת זמנים

מהלך	זמנים
פתיחה	15 ד'
רואות אמא מחליפה	35 ד'
מהי הטרונורמה	20 ד'
סדנת ציור חריגות	30 ד'
סיכום	5 ד'

עזרים וציוד: מקרן/מסך טלוויזיה/מחשב, דפים, כלי כתיבה, צבעים

1. פתיחה

סבב שם ולש"פ - פעם אחרונה שראיתי מישהו להט"ב/שנראה חריג איפה שאני גרה

משחק פתיחה :

נותנות לחניכות להסתובב במרחב בקצב 1-5 (5- הכי מהר, 1- הכי איטי) כל פעם אומרות מספר והן הולכות בקצב שלו שאומרות - עצור, החניכות עוצרות ויוצרות אינטרקציה עם מי שלידם כל פעם בדמות אחרת שאנחנו אומרות להן (שתי מורות בבית ספר נפגשות בחדר מורים, מוכר בדוכן פלאפל ולקוח, בעל ואישה מתווכחים על מי עוזר יותר בבית, שני חניכי איגי נפגשים במצעד גאוה, חברים רואים ביחד משחק כדורגל...)

2. ראות אמא מחליפה

ראות ביחד כמה קטעים מתוך פרק של "אמא מחליפה", פרק שמבטא כל מיני ביטויים של הטרונורמטיביות בחברה הישראלית. מביאים לחניכות דפים, שיחלקו אותם לשתיים ויכתבו בצד אחד "תפקיד הגבר", ובצד השני "תפקיד האישה". החניכות ימלאו תוך כדי מה הן מזהות כתפקידי מגדר. (הפרק נמצא בנספחים)

(למדריכה: הפרק הזה יעלה המון גזענות, צריך לאתגר את השיחה ולגרום לחניכות לזהות את הגבריות והשוביניסטיות גם אצל יוחאי והילה)

- מה ראינו בפרק? מה היחסי כוחות בין הגברים לנשים בפרק? בין הנשים לילדים? כללי המגדר? איפה זה התבטא בפרק?
- איפה אתן ראות ביטויים של דברים כאלה בסביבה שלכן? ההורים שלכן? בית הספר?
- בכך קיימים ביטויים כאלה? התפקידים האלה? (יש בזה דבר רע?)

3. מהי הטרונורמה**קראות: מהי הטרונורמה? / מתוך ויקיפדיה**

"המונח **הטרונורמטיביות** מתייחס למערכת של נורמות חברתיות הגורסות כי אנשים מתחלקים לשתי קטגוריות מגדריות משלימות - גבר או אישה - אשר מהן נגזרים תפקידיהם הטבעיים בחברה. בנוסף, נורמות אלו מגדירות את ההטרוסקסואליות כנטייה המינית הנורמלית ומתייחסות למערכת יחסים זוגית רומנטית או מינית כראויה יותר אם היא מתקיימת בין גבר אחד ואישה אחת. בהתאם לכך, השקפת עולם הטרונורמטיבית תטען לטבעיות הביולוגית של המין, זהות המגדר ותפקידי המגדר."

- מהי הטרונומרמה?
- יש לנו ביטויים של הטרונומרמה בסביבה הקרובה לנו? תנו דוגמאות
- איפה אנחנו לומדות את הטרונומרמה? מי מלמד אותנו את זה?
- מה חינכו אתכן ביחס לכללים האלה?
- איפה הטרונומרמה מגבילה אתכן?
- הרגשתן שיש כללים שאתן מאמצות בעצמכן?

4. סדנת ציור חריגות

החניכות יציירו דיוקן עצמי, וידגישו בו את החלקים שהן אוהבות בעצמן, והחלקים שהן מרגישות שהחברה אוהבת בהן. שהציור יכלול עוד פרטים עליהן, על התחביבים שלהן, ועל הערכים והאידיאולוגיות שלהן, שיהיה בו ביטוי לעוד דברים מלבד הנראות שלהן.

החניכות ישתפו מה הן ציירו ומה מוערך (אישית וחברתית) בדברים שהן ציינו.

החניכות יציירו דיוקן נוסף, וידגישו בו את הפרטים החריגים בהן, שהחברה לא אוהבת ולא מעריכה, שהן גם לא תמיד אוהבות בעצמן, איפה הן מוזרות, שונות וחורגות מגבולות הנורמלי. החניכות ישתפו מה הן ציירו.

- למה הדברים האלה חריגים? מה מיוחד בהם?
- מה בכיתה שלי לא נורמלי ושונה? אני מרגישה חריגה?
- איך זה מרגיש להיות חריג באיגי? זה מגניב? זה באמת חריג פה? (להתייחס לדברים שהן ציירו)
- קשה לי להיות מוזר במרחב שבחוץ?
- היו דברים שהייתן מרשות לעצמכן אם זה לא היה מוזר או שונה?
- מה זה קוויר?
- (למדריכה: מונח שהתחיל ככינוי גנאי ללהט"בים, משמעות מילולית היא חריג, שונה, מוזר)

חלק ג' | סיכום ורפלקציה

5. סיכום

בפעולה התעסקנו בהטרונומרמה ובחריגות חשוב לזכור שיש דברים בהטרונומרמה שגם פועלים עלינו ואולי גם נוחים לנו, אנחנו מבקרות את החברה אבל גם חלק ממנה.

פרק ערוך אמא מחליפה (18 דק') - אמא מחליפה ערוך. mp4 עותק של 📄

מהי הטרונורמה? / מתוך ויקיפדיה

המונח **הטרונורמטיביות** מתייחס למערכת של נורמות חברתיות הגורסות כי אנשים מתחלקים לשתי קטגוריות מגדריות משלימות - גבר או אישה - אשר מהן נגזרים תפקידיהם הטבעיים בחברה. בנוסף, נורמות אלו מגדירות את ההטרוסקסואליות כנטייה המינית הנורמלית ומתייחסות למערכת יחסים זוגית רומנטית או מינית כראויה יותר אם היא מתקיימת בין גבר אחד ואישה אחת. בהתאם לכך, השקפת עולם הטרונורמטיבית תטען לטבעיות הביולוגית של המין, זהות המגדר ותפקידי המגדר.